

Nagy Gyula

Aktualitások és trendek a személyes információszerzés (PIM) világából

A TMT 2010-es decemberi számában megjelent egy összefoglaló tanulmány a személyes információszerzésről, amely a maga nemében hiánypótló volt, hiszen előtte magyar nyelven még nem jelent meg részletes cikk a PIM-ről. [1] Azt hiszem, nem kell kiemelnem, hogy informatikáról lévén szó, az eltelt néhány évben hatalmas változások zajlottak ezen a területen is. Eddig is próbáltam beszámolni ezekről a változásokról, hiszen a téma iránt érdeklődők a Könyvtári Figyelő 2012/1-es számában olvashatták „A személyes információszerzés (PIM) és a mobil eszközök” című cikket [2], azonban újra itt az idő, hogy az azóta lezajlott változásokat és vadonatúj fejlődési irányokat bemutassam.

Néhány szó a PIM-ről bevezetés gyanánt

Nem szeretném újra a PIM különböző lehetséges fogalmaival terhelni a kedves olvasót, azonban úgy gondolom, hogy a témával először találkozók számára szükséges egy rövid magyarázat. A PIM a Personal Information Management rövidítése, magyarul személyes információszerzéseként szoktunk rá hivatkozni. Lényege a saját analóg és digitális információs környezetünk minél kényelmesebb és hatékonyabb megszervezése.

Közhely, egyúttal mindennapi tapasztalat, hogy rengeteg információ ér bennünket nap, mint nap. Egyes kutatók az információs túlterhelés (information overload) problémáját is felvetik, amely valóban problémákat tud okozni életünkben. A személyes információszerzés célja az, hogy ilyen problémák ne jelentkezzenek, ugyanakkor fel tudjuk dolgozni a minket érő releváns információkat.

Szintén evidencia, hogy az egyénnek egyidejűleg több különböző területen is helyt kell állnia, elég ha csak néhány ilyen lehetőséget említünk, ezekhez mindenki hozzá tudja gondolni a saját életében pluszként megjelenő szinteket: főállású munkahely, másodállás, vállalkozás, oktatás (oktatóként és/vagy diákként), család, barátok... E területekről (és a fel nem soroltakról) folyamatosan érnek bennünket az ingerek, az információk. Ez így is van jól, hiszen az ellenkező eset arról árulkodna, hogy valami nem működik megfelelően. Azonban ahhoz, hogy optimálisan tudjuk menedzselni a felsorolt területekről minket érő hatásokat, szükség van az információs környezetünk hatékony megszervezésére, ellenkező esetben nem tudunk egyenlő

színterületen helytállni a több párhuzamos területen. Folyton rohanásban leszünk, és azt fogjuk érezni, hogy már megint késésben vagyunk, frusztráltak leszünk a minket érő információs túlterhelés miatt.

A PIM ebben próbál segíteni informatikai eszközök bevonásával, azonban látnunk kell azt, hogy a dolog alapvetően nem ezekről az újabbnál újabb lehetőségeket tartogató eszközökről szól, hanem egy gondolkodásmódról és egy szemléletről.

Aktualitások és trendek

Mint ahogyan a bevezetőben említettem, jelen cikk fő célja nem a téma általános bemutatása, hanem számadás a területet érintő és az elmúlt 2-3 évben lezajlott változásokról. Egyrészt történtek konkrét intézkedések, itt elsősorban a Google megváltozott termékpolitikáját kell kiemelnünk, másrészt kirajzolódni látszik két nagyon fontos trend, amely mellett nem mehetünk el, ha a személyes információszerzés területének fejlődési irányait vizsgáljuk.

Az egyik a felhőszolgáltatások (cloud) térhódítása és mindennapivá válása, míg a másik az okostelefonok, tabletek és más fejlett mobilkommunikációs eszközök hihetetlen mértékű terjedése.

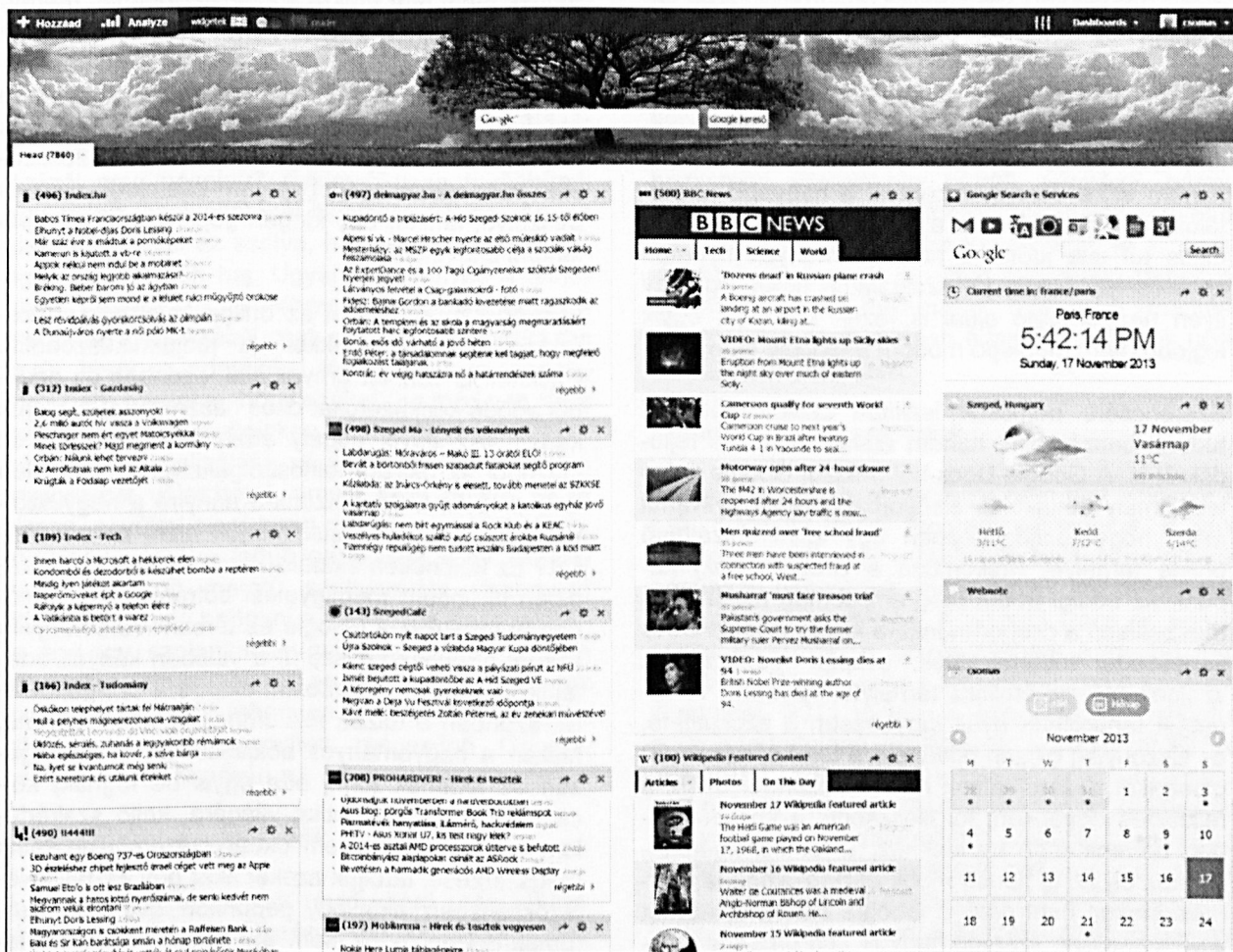
Aktualitások a PIM világából

Aki figyelemmel kíséri a témát, az tudja, hogy a Google szerepe megkérdőjelezhetetlen a PIM területén, hiszen olyan alapvető és minőségi szolgáltatásokat nyújt ingyenesen, amelyeket nagyon

jól ki tud használni egy az információk szervezésére tudatosan odafigyelő egyén. Tulajdonképpen csak Google-szolgáltatásokból ki tudunk magunknak építeni egy szinte tökéletes információs környezetet. Ezért fordulhat az elő, hogy a PIM-mel foglalkozó cikkek és előadások folyton különböző Google-szoftvereket akarnak bemutatni. Kölcsönvehetjük tehát az interneten gyakran használt mondás parafrázisát a tárgyalt szituációban: „a Google a barátod”. Elég, ha csak a következő felsorolásra gondolunk: Gmail, Drive, Calendar, Android. Egytől egyig Google szolgáltatásokról van szó ugyanis. A sor még hosszan folytatható lenne, azonban az elmúlt időszakban felhasználói oldalról nézve néhány negatívummal is találkozhattunk keresőóriás „barátunk” háza táján, amely kicsit belegázolt az eddigi kiegyensúlyozottnak mondható „barátságba”. Ilyen intézkedés volt a Google Desktop Search [3], az iGoogle [4] vagy a Google

Reader [5] megszüntetése. Néha a barátságoknak bizony árnyoldala is van...

Ezek közül számomra az iGoogle leállítása volt a legfájóbb, mivel ezt aktívan használtam, egyúttal PIM-es portfóliómnak is szerves részét képezte. Legalább 30 emberrel ismertettem meg az elmúlt években, mindannyian nagyon szerették és aktívan használták. Azonban a Google máshogy képzelte el a szolgáltatás jövőjét, ezért megoldást kellett találni a problémára. Rövid kutatás után rájöttem, hogy szerencsére számos alternatíva létezik az eddig használt kezdőlap pótlására, a legjobbak: igHome, My Yahoo, My MSN, Protopage, Netvibes. Alapos kipróbálás után ezek közül az utolsó mellett döntöttem, ezt kezdtem el használni és ajánlani azoknak, akik tanácsot kértek tőlem az iGoogle pótlására.

1. ábra Képernyőkép a Netvibes szolgáltatásról (saját képernyőmentés)

Az iGoogle-nél, de még inkább a Google Reader esetében a bekötött RSS-csatornák képezték a szolgáltatás lényegét. Ezeket jól megválogatva egy sokkal tudatosabb hír- és információfogyasztást lehetett megvalósítani. Az RSS-eket nem hagyhatjuk figyelmen kívül az információs környezetünk kiépítése során, már ha fontos számunkra, hogy naprakészek maradjunk mind szakmai vonalon, mind világunk napi történéseit illetően.

Az RSS-csatornák kezelésére maguk a webböngészők is alkalmasak, illetve számos direkt erre a célra fejlesztett program is létezik, azonban a jelenlegi mezőnyből mindenképpen a fent említett Netvibes online szolgáltatást ajánlanám, mert ez a régi favorithoz, az iGoogle-höz hasonlóan egyéb moduljaival (könyvjelzők, naptár, levelezés, jegyzet, időjárás, óra stb.) többet nyújt egy sima feedolvasónál.

Szintén az amerikai keresőóriáshoz köthető a Google News szolgáltatás, amely picit más oldalról közelíti meg a hírolvasás műfaját. Itt ugyanis nem saját magunknak kell felvenni az egyes csatornákat, amelyeket figyelemmel szeretnénk kísérni, hanem előre összegereblyézik a nagyobb hírportálok legfrissebb híreit a látogatók számára. Ha nincs túl sok időnk a napi események nyomon követésére, akkor jó szolgálatot tehet egy-egy ilyen híraggregáló oldal is, ezek közül az egyik legjobb (nem meglepő módon) a Google News.

Szerencsére nemcsak leállított szolgáltatásokról tudunk beszámolni, hanem átalakulókról és fejlődőkről is. A Google Docs-ból például Google Drive lett, amely átalakulás elsősorban abban nyilvánul meg, hogy tulajdonképpen egy szinkronizálható online tárhelyet (hasonlóan a Dropbox-hoz) kapunk az eddigi irodai programcsomag mellé. Természetesen a csoportmunkára kiváló Google Docs képességei megmaradtak, csupán kiegészült a szolgáltatás az említett tárhelyfunkciókkal. 15 gigabájt tárterületet nyújt ingyenesen a szolgáltató, és viszonylag olcsón bővíthető a terület, mivel 100 gigabájtot vásárolhatunk havi 5 dollárért. [6] Ez a fejlesztés egyébként jól illeszkedik a következőkben bemutatandó trendekhez, a felhőszolgáltatásokhoz és az új típusú mobil eszközökhöz is. Természetesen nem csak a Google érzékelte ezeket a változásokat, számos nagy IT cég próbálja meglovagolni a cloud computingot (felhő alapú számítástechnika). Kínál ilyen szolgáltatást a Microsoft, az Apple, az Amazon, a Dropbox, a Mega (az elhíresült Megaupload utódja) és még sokan mások.

Trendek: a felhő

A felhő már néhány éve is jelen volt az életünkben, de akkor még nem volt ennyire nyilvánvaló, hogy miről is van szó, és hogy egyértelműen ez jelenti a fejlődés útját, napjaink informatikájának egyik legfontosabb trendjét. Néhány bekezdés erejéig tekintsük át, hogy mely területeken is jelent meg ez a sokat emlegetett jelenség.

Webes levelezőrendszerek

Talán ez volt az első terület, ahol a mindennapi felhasználók életébe kezdett beszivárogni a felhő. Ezek a levelezőrendszerek (Gmail, Yahoo Mail, Outlook, Freemail stb.) ugyanis a kezdetek óta szervereken tárolják a leveleinket, szemben a hagyományos asztali levelezőkliensekkel (Microsoft Outlook, Windows Live Mail, Thunderbird stb.). Akinek ment már tönkre a számítógépében merevlemez, az sajnos a saját kárán megtanulta, hogy mi jelenti a legnagyobb problémát ezeknél az asztali klienseknél. A több gépes használatnál (nem megfelelő konfiguráció esetén) szintén adódhatnak problémák a hagyományos asztali levelezőkliensek üzenetkezelésével, olyan esetekről nem is beszélve, amikor egy idegen gépen akarunk rápillantani a leveleinkre.

Ezeket a problémákat az online levelezőrendszerrel, a „webmailekkel” ki tudjuk küszöbölni. Ezeknek is vannak árnyoldalai, azonban az ezekből adódó kockázatokat okos használattal el tudjuk kerülni. Az egyik aggály adatvédelmi jellegű, ez igazából az összes felhőszolgáltatás esetén jelen lévő probléma. Megbízunk-e annyira a nagy szolgáltatókban, hogy rájuk merjük bízni az adatainkat? Ez különösen aktuális kérdést jelent a nemrégiben kirobbant megfigyelési botrány miatt. Valóban barátaink-e a Google és társai? Véleményem szerint a válasz egyszerű: a valóban kényes adatainkat nem szabad rábízni ezekre a szolgáltatókra, azonban a túlzott félelemnek sincsen értelme, hiszen a hagyományos bölcsességet (ahova igazán be akarnak törni, oda úgyis be fognak) kölcsönvéve az informatika világára, kellő szakértelem birtokában úgysem okoz problémát adataink megszerzése, tároljuk azokat akár egy asztali levelezőkliensben, akár egy gépünkön lévő dokumentumban. Persze ez nem azt jelenti, hogy ne legyünk óvatosak! Óvatosnak kell lenni, de például a családi fotóink biztonsági mentését nyugodtan tárolhatjuk egy online tárhelyszolgáltatónál, hiszen azzal, hogy biztonságban tudhatjuk a régóta őrzött családi emlékeket, többet nyerünk, mint amit

azzal veszítenénk, ha egy esetleges visszaélés esetén (aminek valljuk be igen kicsi az esélye, főleg ilyen kevésbé kényes anyagoknál) illetéktelen kezekbe kerülnének a képeink.

A másik aggály szintén bizalmi jellegű. Itt arról van szó, hogy elhiszük-e, hogy ezek a szolgáltatók legalább 10-20 éven át üzembiztosan léteznek majd, és valóban vigyáznak a rájuk bízott adatainkra. Adódhat-e olyan vis maior eset, ami miatt adatvesztés léphet fel? Hiszen előfordultak már olyan esetek, hogy egy-egy ilyen szolgáltatás akár több napon keresztül elérhetetlenné vált valamilyen technikai hiba miatt. Arról nem beszélve, hogy komoly, megingathatatlan látszó cégek is mentek már csődbe, vagy kerültek bajba. Ilyen eset volt például a Megaupload elmúlt években történt vészőfutása, amikor 40 petabájtnyi adat semmisült meg. [7]

Szerencsére egy kis odafigyeléssel ezek a kockázatok is minimalizálhatók. Semmit ne tároljunk csak a felhőben és csak egy szolgáltatónál! Ha például a teljes levelezésünket a Gmail-en keresztül intézzük, akkor érdemes minden egyes levélünkről egy másolatot automatikusan továbbítani egy másik szolgáltatónál található fiókba. Annak viszonylag kicsi az esélye, hogy két szolgáltatónál egyszerre legyen baj. Ugyanez érvényes a felhőalapú tárhelyekre, jó néhány kínál ingyenes csomagokat, így igazából csak egy kis időráfordításba kerül, hogy az adatainkat több helyen is tároljuk, arról nem beszélve, hogy ezeket (ha mód van rá) a saját lokális meghajtóinkon is őrizzük meg! A kockázatok minimalizálása végett igyekezzünk olyan szolgáltatót választani, amely kellő múltra tekint vissza, egyúttal piaci ereje miatt is megbízhatóbb, mint egy pár éve indult garázscég. Egy Google vagy Microsoft méretű szoftveróriás viszonylag ritkábban szokta bedobni a törölközőt, de legalábbis egy-egy szolgáltatás leállítása esetén időben értesítik a felhasználókat az adatok migrálásának szükségességéről (ahogyan történt ez például a cikkben korábban említett megszűnő Google-szolgáltatások kapcsán is).

Online tárhelyszolgáltatók

A kételyek vidékére tett rövid kitérő után térjünk vissza a felhőszolgáltatások bemutatásához. Az aggályoknál már többször hivatkoztunk a felhőalapú tárhelyszolgáltatókra, hiszen a levelezés mellett ezekre ugyanúgy érvényesek a felvázolt kérdések.

Mind a céges, mind a privát világban egyre inkább terjednek, és már az is előfordul, hogy egy-egy mobiltelefon, vagy laptop vásárlása mellé ajándékként ilyen jellegű szolgáltatást is nyújtanak a nagy gyártók. [8]

Meglátásom szerint az ilyenféle szolgáltatás az egyre többféle eszköz megjelenésével szerzett magának igazi létjogosultságot, mivel a számunkra fontos állományokhoz minden általunk használt eszközről szeretnénk hozzáférni. Számos példát lehetne hozni az állítás életszerűségére, de talán elég egy a nagyszülőknél tett látogatásra gondolnunk, amikor a vendégségbe érkezett család csak a mobiltelefonokat és a család közös iPad-jét vitte magával, viszont szeretné megmutatni a nagyinak a két évvel ezelőtti családi nyaralás fotóit, amit nyilván nem tárolnak egyik náluk lévő eszközön sem. Abszolút életszerű helyzetről beszélhetünk, de ugyanilyen lehet például egy munkahelyi asztali gépen elkészített táblázat, amelyre egy külföldi prezentáció során lenne szükség. Ezekben az esetekben az online tárhelyszolgáltatások tudnak bennünket kihúzni a csávából. A fentiek alapján megállapíthatjuk tehát legfontosabb ismérveiket: hozzáférni adatainkhoz bárhol, bármikor, bármilyen eszközről. Másik fontos használati területük (ami talán a PIM legfontosabb erénye!) az archiválási funkció. Egy jól beállított felhőalapú tárhellyel automatikus és folyamatos biztonsági mentést tehetünk lehetővé minden általunk fontosnak gondolt állományra nézve.

Irodai programcsomagok

Évekkel ezelőtt akármennyire nem tűnt valószerűnek, hogy az irodai programcsomagokat, a szövegszerkesztőket és a táblázatkezelőket ne a saját gépünkön használjuk, mára bizony kézzelfoghatóvá vált ez a lehetőség. A Google Docs és annak céges változata, a fizetős Google Apps [9] már régebben létezik, mint a felhőalapú irodai szoftverkönyezet. 2011 nyarán a Microsoft is elindította saját internetalapú rendszerét, a Microsoft Office 365-öt. [10] Erre éppen a terjedő felhőszolgáltatások trendje bírta rá, mert a megannyi (nagyraoszt ingyenes) webes szolgáltatás előtérbe kerülésével a boltokban megvásárolható, sokszor igen drága hagyományos programcsomag csillaga lassacskán leáldozóban van. Ezért a Magyarországon például sztenderdnek számító irodai szoftverjük, az Office már nemcsak hagyományos offline terméként vásárolható meg, hanem előfizetéses konstrukcióban is. [11]

Az irodai programcsomagok felhőbe költözését az előfizetési konstrukció előtérbe kerülése mellett egyébként a csoportmunkára való igény követelte ki. Munkahelyi környezetben ugyanis mindennaposá vált, hogy egy-egy projekten vagy egy-egy fájlra azonos időben egész csapatnak kell dolgoznia annak összetettsége és a határidők rövidege miatt. Ennek a legegyszerűbb és legköltséghatékonyabb módja a felhőalapú rendszerek hadrendbe állítása, felhő nélkül mindez igencsak nehézkes volna.

Böngészők

Az eszközpark diverzifikálódása és bővülése miatt az elmúlt években a böngészőknél szintén alapkövetelmény lett, hogy lehetővé tegyék a felhőalapú szinkronizációt. Ez azt jelenti, hogy a reggeli kávéfogyasztás közben megnyitott böngészőfülek fognak bennünket várni az irodában is, ha ezt szeretnénk, sőt a munkába való ingázás során, az okostelefonunkon is tovább tudjuk olvasni az elkezdett cikkeket, blogokat. Emellett természetesen lehetőség van minden, a böngészőben keletkező adat felhőben való tárolására és onnan való levételére a különböző eszközeink számára. Böngészési előzmények, könyvjelzők, bejelentkezési adatok, megnyitott oldalak stb.

Ezeket a lehetőségeket szintén a felhő teszi rendbe, teljesen automatikusan, csupán arra van szükség, hogy bejelentkeztessük a különböző eszközeinken található böngészőverziókat egy közös fiókba. Többek között ezért tartották szükségesnek a nagy böngészőfejlesztők, hogy kiadják szoftverük asztali számítógépre, okostelefonra, tabletre optimalizált verzióját, hiszen a fenti képességek eléréséhez nyilván egyfajta böngészőt kell használnunk az összes eszközünkön, legyen az Firefox, Internet Explorer vagy Google Chrome.

Tartalomszolgáltatás

Látnunk kell azt is, hogy szintén az elmúlt években berobbant nagy tartalomszolgáltató cégek szolgáltatási modelljét is a felhő teszi lehetővé. A nagy tartalomszolgáltató és tartalomárusító cégek, úgymint az Apple, a Google, a Microsoft, az Amazon, de ugyanígy a kisebb helyi szereplők is, mint egy-egy hazai e-könyváruház (pl. eKönyv.hu, Multimediaplaza stb.), vagy a zenei és videoszolgáltatók (pl. Songo, Spotify, Netflix, Hulu stb.) működése mind mind a felhőn alapul. Nem is lehet ez máshogyan, ha biztosítani szeretnék azt a kényelmi funkciót, hogy a megvásárolt tartalmakhoz

az összes, általunk használt eszközről hozzáférjünk! Pedig be kell látnunk, hogy ez bizony a felhasználók felől alapvető igényként jelentkezik, mivel ők drága pénzen megvásárolták az adott tartalmat, miért lennének akkor arra kárhóztatva, hogy például csak a laptopjukról tudják azt olvasni, csak azért, mert arról vették? Vagy a tönkrement tabletjükről, mert csak azon volt elmentve a megvásárolt e-könyv digitális állománya?

Fontos látnunk, hogy ezeknél a szolgáltatóknál nem a digitális állományt vásároljuk meg, hanem a hozzáférési jogot az adott műhöz. Például az *Amazon.com* esetében a megvásárolt könyveink a saját felhasználói fiókunkhoz rendelődnek hozzá, ezért van az, hogy ezek a könyvek mind a Kindle könyvolvasónkon, mind a tabletünk Kindle applikációjában elérhetők. E modell mottóját tehát a következőképpen lehetne összefoglalni: sok eszköz, egy fiók. Ez mindeddig jól hangzik, de lehetnek azért hátrányai is ennek a hozzáférési módnak. Mi történik például akkor, ha a szolgáltató önkényesen megváltoztatja a hozzáférési feltételeket vagy ne adj' isten csődbe megy?

A bemutatott szolgáltatások mellett az élet sok más területén is jelen van a cloud, azaz a felhő, illetve bátran kijelenthetjük, hogy egyre több területen fog megjelenni. Már napjainkban is léteznek például olyan szolgáltatók, amelyek a videojátékokat a saját szerverükön futtatják és csak a játék streamingjét (élő közvetítését) juttatják el az előfizető számítógépére, tévéjére, vagy más megjelenítő eszközére. [12] Talán ennek a példának a magyarázata világítja meg leginkább, hogy miért szeretik a cégek a felhő alapú szolgáltatást és miért van terjedőben egyre több területen. Egy ilyen megoldás sokkal olcsóbban lehetővé teszi azt, hogy a legújabb játékokkal játszunk anélkül, hogy komoly befektetésre kényszerülnénk a szoftver miatt a megfelelő hardverkörnyezet kialakításával. Konkrét példánk, a játékok esetében bizony egy-egy komolyabb grafikus kártya ára sokévnnyi ilyen szolgáltatás előfizetési díjára elegendő, biztosítva ugyanakkor azt, hogy egy év múlva ne kelljen lecserélnünk az addigra elavuló videokártyánkat.

PIM-es szempontból szintén elmondható, hogy alapvetően előnyös a felhő, mert kényelmes, ugyanakkor az adatvédelmi aggályokkal tisztában kell lenni, mert ezek bizony valóságok. Ugyanakkor egy kis óvatossággal és odafigyeléssel ezek jelentősen minimalizálhatók.

Trendek: okostelefon, tablet, phablet

Az elmúlt évek másik nagyon fontos trendje volt (nem csak PIM-es szempontból) az okostelefonok és tabletek hétköznapiává válása. Már évek óta jellemző tendencia, hogy több okostelefon talál gazdára, mint hagyományos mobilkészülék. [13] Ez a folyamat szükségszerűen elvezetett oda, hogy ezeknek a készülékeknek a részaránya Magyarországon is megnőtt, és már nem számítanak luxusnak, hivalkodásnak. Ugyanígy zajlott ez az 1990-es években a mobiltelefonok esetében. Azaz, hogy mindennapivá váltak ezek a készülékek, a rájuk épülő szolgáltatások is kialakultak, illetve a nagy nemzetközi cégek lépéskényszerbe kerültek, így kénytelenek voltak optimalizálni és lokalizálni saját applikációikat, weboldalaikat.

PIM-es szempontból az okostelefon optimális használat mellett megtestesítheti a tökéletes PIM-eszközt, hiszen mindig nálunk van, rengeteg PIM központú applikáció elérhető, segítségével mindig és mindenhol hozzáférhetünk teljes adatvagyonunkhoz. Ebből következik, hogy ha minél jobb személyes információs környezet kiépítésére törekszünk (elvégre ez a PIM célja), akkor az okostelefonok megkerülhetetlenek.

Jelenleg úgy néz ki, hogy három nagy platform marad fent ezen a területen, de mivel láttuk azt, hogy ezek mennyire gyorsan törtek az élre, így nem lehet azt megjósolni, hogy mi lesz öt év múlva. Így történhetett meg a közelmúltban, hogy viszonylag gyorsan lezajlott a Symbian Android helycsere. [14]

Az okostelefonok világából kiemelendő PIM-es kulcsszavak a következők: alkalmazások, widgetek, folyamatos szinkronizáció. Szinte az összes PIM területre létezik valamilyen mobilos megoldás: e-mail, címjegyzék, határidőnapló, tennivalók, jegyzetek, hírcsatornák, levelezőlisták, könyvjelzők, instant üzenetküldők, közösségi oldalak. Mindez elsősorban az eszközök által biztosított mobilitásból következik, illetve (ahogyan korábban már felhívtuk erre a figyelmet) abból az egyszerű tényből, hogy ez az eszköztípus mindig nálunk van.

A tabletek szintén félelmetes tempót diktáltak az elmúlt években, amit senki nem mert volna megjósolni, még akkor sem, amikor 2010 környékén komolyabban elkezdtek berobbanni a köztudatba. Piaci elemzők várakozásai szerint el fog jönni az a

pont, amikor több ilyen eszközt adnak el, mint PC-t. Jelenleg ez a folyamat féluton tart, körülbelül feleannyi tablet fogy, mint személyi számítógép (és ebben még nincsenek benne a 2013 végi megugró számok). [15] Szintén ezt a trendet bizonyítja a Lenovo, a legnagyobb PC gyártó beszámlója, miszerint 2013 második negyedévében több okostelefont és tabletet adtak el, mint PC-t. [16]

A tabletek szintén jól tudnak illeszkedni a személyes információs környezetbe, mert nagyjából ugyanazt tudják, mint kisebb társaik, az okostelefonok, csak nagyobb méretben, ami számos használati módnál előnyös lehet. Ebből következően ugyan kevésbé mobilak, így itt is helytálló az örök érvényű „valamit valamiért” megállapítás.

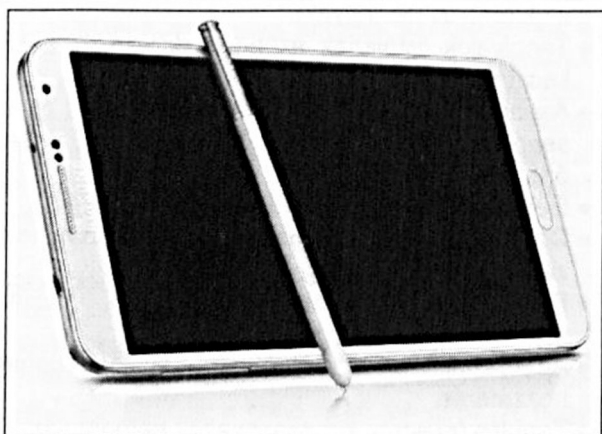
Egy korábbi cikkemben összegyűjtöttem, hogy mi mindenre lehet alkalmas egy táblagép. Az ott közölt lista azonban a készülék tulajdonságaiból származó alapfunkciók és a tartalomfogyasztással kapcsolatos funkciók tengelye mentén szerveződött. [2]

Ezért álljon itt most egy olyan kibővített lista, amely bemutatja, hogy melyek azok a konkrét PIM-es lehetőségek, amelyekben segítségünkre lehet akár egy okostelefon, akár egy tablet.

- E-mail (akár az összes e-mail címünk becsatornázása egy fiókba).
- Határidőnapló (munkahelyi és privát naptárak, események).
- Címjegyzék (telefonos és e-mailes címlisták, elektronikus névjegyek).
- Tennivalók listájának azonnali elérése és szerkesztése.
- Azonnali kommunikáció, csevegés, instant messengerek (akár írásban, akár szóban, vagy videón).
- Gépelés alapú és kézzel történő jegyzetelés.
- Dokumentumokhoz, fájlokhoz való azonnali hozzáférés.
- Prezentáció segítése (szemléltetés, vázlat, azonnali hozzáférés adatokhoz).
- Adatbázisokhoz, katalógusokhoz való azonnali hozzáférés.
- Tanulás (elektronikus tananyagok befogadása).
- Hírcsatornák fogyasztása (RSS feedek).
- Levelezőlisták, hírcsoportok üzeneteinek követése (e-maillen, blogon vagy RSS-en keresztül).
- Szinkronizált böngészőben rejlő lehetőségek kiaknázása.
- Fotó- és képnézegetés, tárolás.
- Azonnali geolokáció (mit hol találok).

A 2011-es év végén jelent meg először egy nagyon érdekes hibrid megoldás, a phablet. Egy dél-koreai gyártó, a Samsung Galaxy Note-ja volt a pionír, azóta a kísérlet bizonyította létjogosultságát, mivel kategóriateremtőként hivatkoznak erre a készülékre. (Ha teljesen korrektek akarunk maradni, akkor meg kell jegyezni, hogy nem ez volt az első olyan készülék, amely teljesítette a később kialakult phablet ismérveit, de ez volt az első igazán sikeres ilyen eszköz, így nyugodtan hivatkozhatunk rá kategóriateremtőként.)

A phablet kifejezés a phone és a tablet szavak összevonásából alakult ki, ami nagyon ötletes megoldás, hiszen így kifejezi a készülék elemi tulajdonságát. Mérete jellemzően öt és hét col közötti, éppen kitöltve az okostelefonok és tabletek közötti űrt. Alapvető, hogy lehessen velük telefonálni, ha ez a tulajdonság hiányzik, akkor inkább egy kisméretű tabletről beszélhetünk, mint phabletről. A tabletek oldaláról a kényelmes tartalom- és multimédia-fogyasztási képességeket hozta. Párhuzamként érdemes még megemlíteni az e-könyv-olvasókkal való méretbeli hasonlóságot, mivel a sztenderd e-könyv-olvasók mind 6 colosak, ami éppen a phablet kategória közepét jelenti. Ebből következik, hogy bizony ezek az eszközök már digitális könyv-olvasásra is gond nélkül használhatók. Szintén fontos kiemelni az újra felfedezett stylust ennél az eszköztípusnál, ami akár a kézzel történő jegyzetelést is lehetővé teszi, a precízebb navigáció előnyeiről nem beszélve.

2. ábra A Samsung Galaxy Note 3 stylussal
(<http://images.intomobile.com/wp-content/uploads/2013/10/galaxy-note3.jpg>)

A Barclays elemzői szerint idén az öt hüvelyknél nagyobb kijelzőjű mobilok a teljes piac tizenöt szá-

zalékát hasítják ki maguknak, míg 2015-re ez húsz százalékra növekszik. Az előrejelzések szerint a Samsung 97 millió phabletet ad el 2013-ban, ezzel a 142 milliós phablet-piac 68 százalékát szerzi meg. [17]

Egyébként a fenti készüléktípustól függetlenül is elmondhatjuk, hogy az okostelefonok mérete folyamatosan növekedett az elmúlt években, ez valószínűleg annak köszönhető, hogy mind a gyártók, mind a fogyasztók rájöttek, hogy ezeken kényelmesebb internetezni, illetve igazából a telefonáláson kívül minden más funkciónak (beleértve a széleskörű PIM-es lehetőségeket is) jót tesz a minél nagyobb kijelzőméret. Az Androidos mobilok gyártói ezt mind felismerték, az Apple kevésbé, mivel eddig ragaszkodott a négycolos mérethez, bár az utóbbi idők híresztelése szerint az iPhone 6 már nagyobb lesz. [18]

A nagyobb méretű okostelefonok és különösen a phabletek kezdenek elindítani egy új trendet, mégpedig a viselhető eszközök családját. Ezeknél a nagyobb méretű eszközöknél előfordul, hogy problémát okoz a kényelmes magunknál tartás (méretükből fakadóan). Nem férnek be a zsebbe, a külön felcsatolható tartó nem kényelmes, illetve a nők körében nem is terjedt el ilyen megoldás. Sokszor bizony a táskában vagyunk kénytelenek tartani ezeket a nagyobb méretű készülékeket. Erre a problémára próbál megoldást nyújtani a viselhető eszközök családja, amely a szakemberek egybehangzó véleménye alapján komoly robbanás előtt áll. [19]

A most kialakuló kategória legfontosabb típusainak jelenleg a következő megoldások látszanak: okosóra, okos szemüveg, okos ruházat. Szorosan kapcsolódva a cikk témájához ebből a folyamatból az ilyen eszközök fokozódó perszonalizálódását kell kiemelnünk, ugyanis ez a tendencia kiválóan illeszkedik a PIM gondolatvilágához. Felmerülhet a kérdés, hogy ezután merre visz majd a fejlődés iránya? A következő szint a testünkbe ültethető eszközök lesznek? Valószínűleg igen... Így könnyen elképzelhető, hogy néhány év múlva az akkori fiatalok már egy-egy „okos piercing” segítségével fogják igénybe venni dolgozatírás közben.

Összefoglalás

Igazából sok mindent nem lehet hozzátenni a felvázolt trendekhez, hiszen azok nyilvánvalóan folytatódni fognak, mivel jócskán túllépték már azt a kritikus tömeget, ahonnan a változás visszafordít-

ható lett volna. A fejlődés bizonyos vonulatai megjósolhatók a most is létező eszközök és jelenségek továbbgondolásával, azonban már középtávon (értsd 2020-ig) létezik egy olyan szféra is, amelyet esélyünk sem lenne előre jelezni. Ennek legfőbb bizonyítéka az elmúlt tíz év, amikor szintén olyan forradalmi változások zajlottak le, amelyeket nem lehetett volna megjósolni az évezred elején.

Ahogy jelen tanulmányban is számtalanszor említettük, hogy az információ érték, az lesz a jövőben is, ebben biztosak lehetünk. Azonban attól, hogy sok van belőle, még nem leszünk feltétlenül gazdagok, mert egyáltalán nem mindegy, hogy kusza káoszként van-e jelen az életünkben ez az információ, vagy jól szervezeten, éppen ott és akkor, ahol szükségünk van rá. Legyünk tehát tudatosak és tegyünk egy hatékonyabb PIM környezet kialakításáért, a befektetett energia garantáltan meg hozza gyümölcsét!

Irodalom

- [1] NAGY Gyula: PIM – Személyes információszerzés. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 57. évf. (2010) 11–12. sz. p. 458–474.
- [2] NAGY Gyula: A személyes információszerzés (PIM) és a mobil eszközök. = Könyvtári Figyelő, 58. évf. (2012) 1. sz. p. 35–46. p.
- [3] A fall spring-clean.
<http://googleblog.blogspot.hu/2011/09/fall-spring-clean.html>
- [4] Mi történt az iGoogle-lal?
<https://support.google.com/websearch/answer/2664197>
- [5] A second spring of cleaning.
<http://googleblog.blogspot.hu/2013/03/a-second-spring-of-cleaning.html>
- [6] Tárhelycsomagok árazása.
https://support.google.com/accounts/answer/2375123?hl=hu&ref_topic=30179
- [7] A Megaupload 40 petabájtnyi adatát semmisítették meg.
<http://www.hsw.hu/hirek/50511/megaupload-lease-web-szerver-adat-torles.html>
- [8] Ingyen tárhely egyes HTC mobilok mellé.
<http://pcworld.hu/mobil/ingyen-tarhely-egy-es-htc-mobilok-melle.html>
- [9] Google Apps cégeknek.
<http://www.google.hu/intx/hu/enterprise/apps/business/pricing.html>
- [10] Microsoft Office 365.
http://en.wikipedia.org/wiki/Microsoft_Office_365
- [11] Office 365: iroda a felhőben.
http://ipon.hu/elemezések/office_365_iroda_a_felhoben/1705
- [12] Felhőből a játék: a Gaikai készen áll a teljes stream-re.
<http://www.gamestar.hu/felhobol-a-jatek-a-gaikai-kesz-en-all-a-teljes-stream-re.html>
- [13] Minden magyar okostelefont vesz.
http://index.hu/tech/cellanaplo/2012/09/21/mindenki_okostelefont_vesz
- [14] Óriási bajban a Nokia.
<http://www.vg.hu/vallalatok/infokommunikacio/oriasi-bajban-a-nokia-349287>
- [15] Több mint fele annyi tablet fogy már, mint PC.
<http://www.hsw.hu/hirek/50101/tablet-piac-idc-apple-ipad-samsung-asus-amazon-microsoft.html>
- [16] Lenovo: Több okostelefon és tablet kelt el, mint PC.
http://ipon.hu/hir/lenovo_tobb_okostelefon_es_tablet_kelt_el_mint_pc/26498
- [17] Robbanás előtt a phabletek piaca.
http://index.hu/tech/2013/02/05/robbanas_elott_a_phabletek_piaca/
- [18] Két méretben érkezik az iPhone 6?
http://mobilarena.hu/hir/ket_meretben_erkezik_az_iphone_6.html
- [19] A viselhető eszközök robbanására számít az Intel.
<http://sg.hu/cikkek/99727>

Beérkezett: 2014. I. 13-án.

Nagy Gyula

a SZTE Klebelsberg Könyvtár
digitalizáló könyvtárosa.
E-mail: gyula.nagy@ek.szte.hu

